

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Lehké, Ph.D., a soudců JUDr. Jakuba Kroupy a JUDr. Petra Černého, Ph.D., ve věci

žalobce: **Z. I.**, narozený „X“, státní příslušnost Turecká republika
bytem „X“
zastoupený advokátem Mgr. Vratislavem Polkou
sídlem Vinohradská 1233/22, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 6. 2017, č. j. MV-61113-4/SO-2017

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 6. 2017, č. j. MV-61113-4/SO-2017, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 8. 3. 2017, č. j. OAM-15572-22/PP-2015, jímž byla podle § 87e odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 30. 6. 2017 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zamítnuta žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu na území České republiky, neboť se dopustil obcházení zákona tím, že účelově uzavřel manželství s cílem získat pobytové oprávnění.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Žaloba

2. Žalobce v žalobě uvedl, že žalobou napadené rozhodnutí považuje za nezákonné a vzhledem k okolnostem rovněž za nepřiměřené a nepřezkoumatelné.
3. Žalovaný podle něj rozhodl o zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu proto, že považoval žalobcem uzavřené manželství s jeho manželkou za účelové, k čemuž dospěl na základě vyhodnocení jejich výsledků. K tomu žalobce konstatoval, že je pravdou, že se se svou manželkou v některých odpovědích zejména týkajících se svatby, pobytu manželky v Turecku aj. lišili, v rozhodnutí správního orgánu I. stupně je však současně zcela opomenuto, že se ve větší části odpovědí na kladené dotazy naopak shodovali. Uvedené rozpory jsou navíc dle žalobce dány tím, že se manželé na pohovor nijak nepřipravovali, neboť si jsou jisti svým vztahem, a současně tím, že různé odpovědi mohou být následkem subjektivního vnímání světa, chápání kladených dotazů, jakož i jinou měrou paměti a inteligence dotčených osob. V tomto smyslu žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 As 101/2013.
4. S ohledem na uvedené měl žalobce za to, že pouze na základě výstupu z výsledku není možné konstatovat, že by jeho manželství bylo uzavřeno účelově, k takovému závěru by musely správní orgány disponovat dalšími důkazy dostatečně prokazujícími skutkový stav. V daném případě sice žalobce s manželkou uzavřel sňatek po kratší známosti, tomuto okamžiku ale předcházela několikaměsíční komunikace po sociálních sítích či tři návštěvy manželky v domovské zemi žalobce. Po příjezdu do České republiky navíc žalobce s manželkou začali ihned sdílet společnou domácnost, což opětovně nenásvědčuje účelovému jednání, jak dovodil správní orgán I. stupně. V tomto smyslu žalobce odkázal na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Azs 157/2016, dle něhož je pro možnost aplikace § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců nutné prokázat účelovost jednání žadatele tak, aby o takovémto závěru nebylo důvodných pochybností, přičemž jeho jednání musí být v přímém úmyslu s cílem získat pobytové oprávnění. V právě projednávané věci bylo ale dle žalobce rozhodováno na základě skutkového stavu, o němž nadále důvodné pochybnosti existovaly, když přes některé indicie, že by se mohlo jednat o simulované manželství, zde rovněž existovaly okolnosti, které tyto závěry vyvracely.
5. S ohledem na uvedené považoval žalobce obě žalobou napadená rozhodnutí za nepřezkoumatelná. Dle něj totiž neobsahují žádnou úvahu, jež by se ve vztahu ke konkrétnímu jednání účastníků týkala shora vymezeného požadavku na prokázání úmyslu účelově získat pobytové oprávnění. Podle žalobce je to správní orgán, kdo v případě tvrzení o neexistenci skutečného vztahu mezi cizincem a jeho partnerem nese důkazní břemeno k prokázání účelovosti uzavřeného manželství. Zde však správní orgán I. stupně ani následně žalovaný v tomto smyslu řádně nezjistili skutečný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, čímž porušili § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), i principy právního státu, především zásady *in dubio pro libetate* či *in dubio pro mitius*. I na tomto místě žalobce odkázal na ustálenou judikaturu, konkrétně na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 104/2011 a sp. zn. 4 Azs 228/2015.
6. Závěrem žalobce namítl, že napadené rozhodnutí považuje rovněž za nezákonné s ohledem na nedostatečné posouzení námitky přiměřenosti jeho dopadů do soukromého a rodinného života. Dle něj je nesprávný i závěr žalovaného, že v případech zamítnutí žádosti podle § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců není povinnost zkoumání přiměřenosti ani Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

dána, neboť daný závěr je v rozporu s právním názorem založeným rozsudkem Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Azs 157/2016. Správní orgán I. stupně se sice otázkou dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce v krátkosti zabýval, avšak v kontextu citované judikatury a zejména pak čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod zcela nedostatečným způsobem.

Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Uvedl, že si je vědom judikatury soudů, na niž v žalobě odkazoval žalobce. V daném případě nicméně srozumitelně a přezkoumatelně popsal důvody, pro které byla žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu zamítnuta, když při svém odůvodnění rovněž vycházel ze soudních rozhodnutí – zejména rozsudků Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 As 101/2013 či Městského soudu v Praze sp. zn. 6 A 33/2014 a sp. zn. 9 A 192/2013. Dále žalovaný konstatoval, že žalobce měl možnost uplatnit jím nyní v žalobě tvrzené námitky již ve svém odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí, což však neučinil. Vzhledem k tomu považoval žalovaný žalobou napadená rozhodnutí za vydaná v souladu se zákonem.

Posouzení věci soudem

8. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez jednání, neboť žalobce i žalovaný s takovýmto projednáním věci vyslovili svůj souhlas.
9. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z ní vyplývá, že soud přezkoumává rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během třicetidenní lhůty ode dne doručení napadeného rozhodnutí, jak stanoví ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. a ustanovení § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení odůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud z úřední povinnosti přihlídnout toliko k takovým vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají jeho nicotnost podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky v projednávané věci nebyly zjištěny.
10. Z obsahu spisové dokumentace, kterou soudu předložil žalovaný, byly zjištěny následující podstatné skutečnosti. Dne 4. 11. 2015 podal žalobce u správní orgán I. stupně žádost o povolení k přechodnému pobytu za účelem soužití s příslušníkem občana Evropské unie. K uvedené žádosti přiložil mimo jiné doklad o uzavření manželství s K. W., narozenou „X“, k němuž došlo dne 9. 6. 2015 v Turecké republice.
11. Na základě žádosti správního orgánu I. stupně provedl dožádaný odbor Policie České republiky dne 1. 12. 2015 pobytovou kontrolu a šetření na místě udávaného pobytu žalobce, kde jej zastihl spolu s manželkou K. W. Oba přitom potvrdili společné soužití.
12. Dne 20. 1. 2016 se uskutečnil oddělený výslech žalobce za účasti tlumočníka a dále jeho manželky. Oba manželé se v rámci dotazů kladených v obdobném rozsahu dokázali shodnout na svých osobních údajích, vzájemných rodinných vztazích, rodinném stavu před manželstvím, zdravotním stavu a vyznání, délce jejich známosti, způsobu komunikace. Shodu s prvpisem potvrzuje G. Z.

v době seznámení, okolnostech prvního osobního setkání manželky s žalobcem v Turecku, iniciaci zasnoubení ze strany žalobce, vzhledu svatebních prstenů, datu a místa svatebního obřadu, důvodech absence dětí manželky a její matky na obřadu, délce setrvání manželky žalobce po svatebním obřadu v Turecku, důvodech, pro které žalobce nemohl s manželkou ihned po obřadu odcestovat do České republiky, časovém údaji a důvodech další návštěvy žalobce svou manželkou v Turecku před odcestováním do České republiky, důvodech, pro které se žalobce s manželkou rozhodli společně žít v České republice a délce pobytu žalobce zde, okolnostech seznámení žalobce s dcerami manželky, její matkou a partnerem matky, naopak důvodech nemožnosti osobního seznámení manželky s žalobcovými rodiči, způsobu péče žalobcovy manželky o své děti, adresy aktuálního bydliště, velikosti bytu a vybavení kuchyně i počtu jeho obyvatel včetně psa, aktuálním zaměstnáním žalobce a jeho manželky, výši aktuálních příjmů, způsobu placení nájemného a služeb v bytě, způsobu hrazení společných nákladů, včetně koupě vybavení bytu, absenci společného majetku a závazků či v obecné rovině způsobu trávení volného času a způsobu trávení posledních Vánoc a Silvestra.

13. Naopak se žalobce se svou manželkou zcela neshodli v okolnostech svého seznámení přes sociální síť Facebook, včetně časového rámce, v němž si předali vzájemný telefonní kontakt, skutečnosti, zda v době svých návštěv před uzavřením sňatku spala manželka s žalobcem v oddělených pokojích či spolu, časovém rámci, od kdy je možné jejich vztah považovat za intimní, okolnostech zasnoubení včetně časového rámce souhlasu manželky se sňatkem, počtu a složení osob přítomných svatebnímu obřadu, včetně dětí žalobcovy sestry a nadřízeného manželky z jejího zaměstnání, otázky, zda žalobce nosí snubní prsten a kdy, jménu psa žijícího ve společné domácnosti, způsobu dopravy žalobce do aktuálního zaměstnání v České republice, zapojení žalobce do domácích prací či plánech do budoucna, včetně společných dětí či podnikání.
14. Konečně žalobce s manželkou uváděli určité nepřesnosti a rozpory ohledně skutečností týkajících se možného příbuzenstva žalobce pobývajícího na území Evropské unie, místa narození žalobcovy manželky, příjmení dcer manželky a druhu školy, kterou studuje její starší dcera, města, v němž v Turecku žijí další příbuzní žalobcovy rodiny, počátku, od něhož manželka žalobce nastoupila do svého aktuálního zaměstnání, okolností, zda byli žalobce a jeho manželka při jejich opakovaných návštěvách doprovázeni strýcem či švagrem žalobce, umístění obchodu v domě, kde manželka s žalobcem pobývala v době svých návštěv v Turecku a vybavení bytu, kde bydleli, okolností společného zasnoubení, přítomnosti tlumočnicka při jednání na úřadech v Turecku, okolností průběhu a délky svatebního obřadu, včetně svatební kytice a novomanželského polibku, okolností průběhu posvatebních oslav, patře, v němž se nachází byt, kde spolu v České republice aktuálně žijí, časového rámce, v němž žalobce a jeho manželka dochází do zaměstnání, způsobu buzení manželky a časech, v nichž manželé vstávají, dne, v němž obvykle probíhají nákupy potřeb pro domácnost, umístění žehlicího prkna v bytě, intervalu, v němž manželka užívá léky, intervalu, v němž si žalobce holí vousy, dosaženého vzdělání manželky či okolností posledního společného výletu.
15. Dne 2. 3. 2016 bylo žalobci a jeho manželce u správního orgánu I. stupně umožněno seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí. Této možnosti však přítomní výslovně nevyužili a stejně tak se ani k uvedeným podkladům nijak nevyjádřili.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

16. Dne 8. 3. 2017 vydal správní orgán I. stupně shora vymezené rozhodnutí, jímž žádost žalobce o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky zamítl. O žalobcem podaném odvolání pak rozhodl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím tak, jak bylo uvedeno.
17. Soud se nejprve s ohledem na žalobcem tvrzené nedostatky v odůvodnění zabýval otázkou nepřezkoumatelnosti žalobou napadených rozhodnutí a dále s tím souvisejícím nedostatečně zjištěným skutkovým stavem, neboť v případě, že by dospěl k závěru o jejich důvodnosti, musel by přistoupit ke zrušení předmětných rozhodnutí bez dalšího.
18. Podle § 68 odst. 3 věty první správního řádu platí, že v odůvodnění rozhodnutí se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.
19. Podle § 89 odst. 2 správního řádu platí, že odvolací správní orgán přezkouvává soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy. Správnost napadeného rozhodnutí přezkouvává jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání, jinak jen tehdy, vyžaduje-li to veřejný zájem. K vadám řízení, o nichž nelze mít důvodně za to, že mohly mít vliv na soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy, popřípadě na jeho správnost, se nepřihlíží; tímto ustanovením není dotčeno právo na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem.
20. Soud s odkazem na shora citované ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu konstatuje, že z odůvodnění rozhodnutí musí být vždy zřejmé, z jakých skutkových zjištění správní orgán ve vztahu k jím vyhlášenému výroku vycházel a na základě jakého právního názoru k závěrům o něm dospěl. Správní rozhodnutí, které takovouto skutkovou a právní úvahu neobsahuje, je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006-36, dostupný obdobně jako všechna dále citovaná rozhodnutí na www.nssoud.cz), neboť nemůže plnit svou základní funkci, tedy osvětlit účastníkům řízení, na základě jakých skutečností bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Jak přitom uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79, „[v]ýrok rozhodnutí, jehož konkrétní znění je výsledkem užití správního uvážení, se při faktické absenci jakékoliv úvahy o tom, proč má být přistoupeno k jedné z několika v úvahu připadajících variant, bude výsledkem buď rozhodování automatického anebo rozhodování svévolného. Automatismus příslušná právní norma nezakládá, svévole je pak naprosto nepřípustná [...]. Takové rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.“
21. V souvislosti s námitkou nepřezkoumatelnosti žalobce zejména uváděl, že odůvodnění žalobou napadených rozhodnutí postrádá jakoukoliv úvahu ve vztahu k prokázání jeho úmyslu účelově získat pobytové oprávnění.
22. Žalobci lze dát i s odkazem na jím citovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu jednoznačně za pravdu, že skutkový stav v případě závěru správního orgánu o účelovosti manželství musí být bez pochyb prokázán. Jak totiž uvádí Nejvyšší správní soud ve výše zmiňovaném rozsudku ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40, „[f]ingované manželství je takový svazek, při jehož uzavření byly dány dva úmysly snoubenců: jednak úmysl negativní, totiž nevést společný rodinný život jako manželé, a pak úmysl pozitivní, totiž obejít předpisy přistěhovaleckého práva. Chybí-li negativní úmysl, jde pouze o výhodný sňatek, který jednomu Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

ze snoubenců zajistí i právo pobytu v daném státu. Chybí-li naopak pozitivní úmysl, jedná se zřejmě rovněž o fingované manželství, které ovšem nespadá do oblasti přistěhovaleckého práva a které mohlo sledovat i jiné důvody [...]. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že při prokazování účelovosti manželství je nutné se zaměřit (i) jak na úmysl obcházet cizinecký zákon k získání pobytového oprávnění, (ii) tak na úmysl vést společný manželský život.“

23. Sám Nejvyšší správní soud přitom v uvedených závěrech vycházel mimo jiné ze Sdělení Komise Evropských společenství Evropskému parlamentu a Radě, o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, ze dne 2. 7. 2009, KOM(2009) 313, v němž Komise zformulovala některé indicie, podle nichž je možné zneužití práva dovodit, nebo naopak vyvrátit. O skutečnosti, že se tedy nemusí jednat o účelový manželský svazek, svědčí např. okolnost, že manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu, sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím, pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu, pár vedl společnou domácnost po dlouhou dobu, pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností či manželství trvá dlouhou dobu. Naopak za negativní hledisko lze považovat, že se pár nikdy před svatbou nesetkal, neshoduje se, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se ho týkají, pár nemá společný jazyk, kterému oba rozumí, existuje důkaz o peněžní částce nebo daru, které byly předány, aby byl sňatek uzavřen (s výjimkou peněz nebo darů, které byly předány jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí), v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu, či k rozvoji rodinného života došlo až poté, kdy byl přijat příkaz k vyhoštění či se pár rozvedl krátce potom, co dotyčný státní příslušník třetí země získal právo pobytu.
24. V daném případě je z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí zřejmé, že si uvedených východisek byl správní orgán I. stupně zcela vědom, neboť je (byť pouze co do negativních indicií) na straně 6 a 7 nejen vypočetl, ale následně od strany 7 dále i aplikoval na jím zjištěný skutkový stav. Popsal přitom případy, v nichž se žalobce se svou manželkou dle jeho názoru zcela či částečně neshodl na svých osobních údajích a informacích, které by měly vyplývat z každodenního soužití, okolnostech prvního seznámení, setkání, zasnoubení a průběhu svatebního obřadu, uvedl, že manželé též nehovoří společným jazykem, kterému by oba rozuměli, či že lze důvodně pochybovat o tom, zda spolu s ohledem na rozpory v jejich výpovědích plánují společnou budoucnost. Konečně správní orgán I. stupně na straně 9 uzavřel, že s ohledem na uvedené má za to, že manželství žalobce s jeho manželkou neplní svou přirozenou funkci, ale bylo uzavřeno toliko za účelem získání pobytového statusu pro žalobce, který by si jej jinak byl schopen obstarat pouze s obtížemi.
25. Ve vztahu k otázce přezkoumatelnosti proto soud hodnotí odůvodnění prvostupňového rozhodnutí i na něj navazující rozhodnutí žalovaného, jež teze správního orgánu I. stupně dále rozvinulo, za zcela přezkoumatelná, neboť obsahují nejen podklady skutkového stavu, z nichž tyto správní orgány při svém posouzení vycházely, ale zároveň i odkazy na ustálenou judikaturu soudů a dalších orgánů a v neposlední řadě také aplikaci zjištěných skutečností na konkrétní právní úpravu, včetně zdůvodnění závěrů o účelovosti uzavřeného sňatku. Otázkou nicméně dále zůstává, zda lze závěry správních orgánů

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

považovat za správné i z hlediska zákonnosti, tímto posouzením se však bude soud zabývat až v některé z následujících částí tohoto rozsudku.

26. V další související námitce žalobce poukazoval na to, že správní orgány založily své závěry toliko na základě výstupu z provedených výsledků, aniž by disponovaly dalšími důkazy, které by skutkový stav jednoznačně prokázaly.
27. Podle § 3 správního řádu platí, že nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.
28. Podle § 50 správního řádu platí, že podklady pro vydání rozhodnutí opatřuje správní orgán. Jestliže to nemůže ohrozit účel řízení, může na požádání účastníka správní orgán připustit, aby za něj podklady pro vydání rozhodnutí opatřil tento účastník. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, jsou účastníci povinni při opatrování podkladů pro vydání rozhodnutí poskytovat správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost (odst. 2). Správní orgán je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena (odst. 3).
29. Podle § 52 správního řádu platí, že účastníci jsou povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci.
30. I na tomto místě je nutné alespoň v obecné rovině dát za pravdu žalobci, že primární důkazní břemeno při posuzování účelovosti uzavřeného manželství leží na správních orgánech. To ostatně podporuje i četná judikatura soudů, např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018-39. V dané věci je pak rovněž nepochybné, že správní orgán I. stupně při zjišťování a ověřování skutkového stavu vycházel (vyjma žalobcem k žádosti doložených podkladů) prakticky pouze ze zprávy o pobytové kontrole provedené ze strany Policie České republiky a dále pak z porovnání provedených výsledků, v rámci nichž byly žalobci a jeho manželce kladeny obsahově obdobné dotazy na okolnosti vzniku jejich vztahu, rozhodnutí uzavřít sňatek i aktuální soužití ve společné domácnosti. Za situace, kdy však právě v souvislosti s uskutečněnými pohovory vznikly správnímu orgánu I. stupně závažné pochybnosti o účelovosti manželství, nelze mu vyčítat, že již další důkazy pro podporu svých závěrů aktivně nevyhledával a založil na nich odůvodnění svého rozhodnutí, neboť považoval dosavadní skutkový stav za spolehlivě zjištěný. Za určité pochybení z jeho strany tak lze považovat maximálně absenci výslovného vypořádání se se zprávou o pobytové kontrole, neboť ta naopak podporovala tvrzení žalobce o společném soužití s jeho manželkou. S ohledem na to, že však správní orgán I. stupně a následně i žalovaný dostatečně zdůvodnili, proč považují účelovost uzavřeného manželství za prokázanou, nemá tato vada na zákonnost žalobou napadených rozhodnutí vliv.
31. Způsob obstarávání rozhodných informací zejména na základě provedeného výsledku účastníka je nejen obecně uznávanou praxí, ale vychází i přímo ze zákona o pobytu cizinců, konkrétně z ustanovení § 169 odst. 2, dle něhož je správní orgán oprávněn vyslechnout účastníka řízení, je-li to nezbytné pro zjištění skutečného stavu věci, zejména pro posouzení, zda se nejedná o obcházení tohoto zákona cizincem s cílem získat oprávnění k pobytu na území (např. zda účelově neuzavřel manželství nebo zda jeho Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

účelově prohlášeným souhlasem nebylo určeno otcovství). Konečně tento postup uznává i judikatura soudů, která v konkrétních případech pouze upozorňuje na nutnost správného vedení pohovoru. Např. Nejvyšší správní soud v již výše odkazovaném rozsudku č. j. 10 Azs 68/2018-39 deklaroval, že „[v]ýslech stěžovatelky i jejího manžela provedl správní orgán sérií standardizovaných otázek. Na tom v obecné rovině není nic závadného; posuzuje-li ovšem správní orgán vztahové otázky a nikoliv objektivně měřitelné či hodnotitelné skutečnosti, je třeba tomu přizpůsobit i způsob zjišťování. V projednávané věci bylo dotazovaným pokládáno často několik otázek současně, správní orgán neodstraňoval nejasnosti u ne zcela jasných odpovědí. V případě ne zcela jednoznačných odpovědí správní orgán nedal příležitost k dalšímu rozvinutí či vysvětlení sdělených údajů. V mnoha případech bylo položeno několik dotazů najednou, což může pro vyslýchaného působit nepřehledně. [...] Rozhodne-li se správní orgán vést výslech tímto způsobem, je nezbytné, aby se následně doptalo a setrvalo na svých otázkách. V opačném případě, totiž nezíská informace, které samo požaduje, a jeho obrázek o vztahu manželů nebude úplný. V případě, že rozhodnutí je založeno pouze na výsledku a kontrole místa pobytu, je nezbytné, aby představa o vztahu manželů byla co nejúplnější a správní orgány mohly svůj závěr postavit na dostatečném množství informací.“

32. Na rozdíl od případu posuzovaného Nejvyšším správním soudem má ale zdejší soud za to, že v právě projednávané věci vedl správní orgán I. stupně výslechy žalobce i jeho manželky v souladu se shora nastíněnými zásadami. Ač se dá většina pokládaných dotazů považovat za standardizované, na několika místech pohovor rozšiřují doplňující otázky, jež byly vyslýchanými osobami stejně jako zbytek dotazů řádně zodpovězeny. Lze tedy dovodit, že skutkový stav byl na jejich základě zjištěn dostatečným způsobem.
33. Závěrem pak lze snad jen poznamenat, že pokud by žalobce využil práva na seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádřil se k nim, mohl popřípadě navrhnout i další důkazy k prokázání svých tvrzení. Výše uvedené důkazní břemeno, jež v případě prokazování účelovosti manželství leží vždy na správním orgánu, totiž ještě neznamená, že by nemohlo dojít k jeho přenesení na účastníka, jestliže ten s dosavadně zjištěným skutkovým stavem nesouhlasí. V této věci ale žalobce, ač osobně přítomen seznámení se spisovým materiálem, výslovně odmítl do listinných podkladů nahlédnout – kdyby tak učinil, musel by minimálně zjistit četné rozpory ve své výpovědi oproti výpovědi jeho manželky a mohl na ně dále reagovat. Stejně tak měl žalobce možnost nedostatečnost skutkového stavu namítnout alespoň v odvolacím řízení, když mu byl již názor prvostupňového orgánu znám – to však opětovně neučinil. Případné negativní následky, které mu jeho pasivita ve vztahu k výsledku správního řízení přinesla, proto musí nyní přičítat pouze sobě. Daná námitka je proto také nedůvodná.
34. V další části tohoto rozsudku se již soud věnoval samotnému posouzení závěrů správních orgánů o účelovosti žalobcem uzavřeného manželství.
35. Správní orgán I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí porovnal jednotlivé odpovědi žalobce a jeho manželky na obdobně kladené dotazy, přičemž rozdíly v některých z nich vyhodnotil jako závažné, jiné pak jako méně závažné. Stejným způsobem v tomto řízení postupoval i soud, jenž vycházel ze skutkových zjištění vymezených shora. Na jejich základě pak dospěl k závěru, že pochybnosti, které správní úřady získaly ohledně okolností uzavření manželského svazku žalobce s jeho manželkou, jsou opodstatněné.
36. Prvotní nesrovnalosti v odpovědích se objevují již při popisu vzájemného seznámení. Na rozdíl od správního orgánu I. stupně sice soud neklade takovou váhu na skutečnost, kdo Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

z manželů oslovil toho druhého jako první, byť i tyto odlišnosti mohou být určitým indikátorem o nepravdivosti jejich tvrzení, avšak za mnohem podstatnější je nutné považovat absenci shody na tom, kdy mezi nimi došlo k předání vzájemného telefonního kontaktu. Zatímco totiž okolnost, kdo byl iniciátorem tzv. „žádosti o přátelství“ na sociální síti Facebook může být účastníky jako nikoliv důležitá postupem času pozapomenuta, jen těžko si lze představit vytěsnění údajného několikaměsíčního vzájemného dopisování přes SMS. Žalobce v tomto smyslu uváděl, že si s manželkou vyměnili telefonní kontakt již po cca měsíční komunikaci přes Facebook, naopak manželka byla přesvědčena, že k této události došlo až po její první návštěvě u žalobce v Turecku. To lze nicméně zvláště v počátečních fázích vztahu považovat za zásadní rozpor, neboť lze logicky očekávat, že na vzájemné zprávy se partneri velice těší a musí si být vědomi toho, jakou formou jejich komunikace probíhá.

37. Za obdobně nesourodé lze považovat i líčení žalobce a jeho manželky týkající se její první návštěvy v Turecku. Ačkoliv je na jedné straně možné jako zcela nepodstatné pominout rozdílně tvrzené skutečnosti např. ohledně osoby, která manželku vyzvedla na letišti (zda strýc, či švagr žalobce), neboť v té době si ještě nemusela být vědoma jednotlivých rodinných vazeb, stejně tak ohledně popisu domu, kde žalobce s manželkou bydleli (počet pater, umístění obchodu, vybavení místností bytu) aj., jelikož se nejedná o informace, které by nutně musely utkvět v paměti osoby, která se na novém místě nachází poprvé, pochybnosti naopak vzbuzují difference v popisu mnohem podstatnějších okolností. V této souvislosti lze za podezřelou považovat již jen skutečnost, že žalobce a jeho manželka vypovídali každý jiným způsobem na dotaz, zda při první návštěvě spolu sdíleli jednu místnost, či naopak spali odděleně, ještě závažnější se však jeví rozdíl v časovém úseku, v němž manželka přijala žádost o sňatek. Zatímco totiž žalobce uváděl, že k souhlasu z její strany došlo již při samotné žádosti, manželka měla za to, že se k uzavření manželství rozhodla až po svém návratu do České republiky. V natolik zásadním momentu vztahu by nicméně měli být oba partneri ve shodě (možná s výjimkou některých drobnějších detailů jako je předání či naopak nepředání květiny v rámci zasnub, na nichž se sice také manželé neshodli, soud to však nepovažuje za nic podstatného), přičemž není-li tomu tak, opětovně to musí vzbuzovat důvodné pochybnosti. Ostatně již samotná rychlost, s jakou po prvním osobním kontaktu k nabídce sňatku ze strany žalobce došlo, také více svědčí pro účelovost manželství, neboť lze očekávat – zvláště u osob, které spolu nehovoří společným jazykem, mají mezi sebou značný věkový rozdíl a nadto pocházejí ze zcela odlišných kultur – spíše pozvolnější postup než naopak. Soud sice nevylučuje, že se dva lidé mohou zamilovat tzv. „na první pohled“ a impulzivně se rozhodnout pro manželství i jen po několika dnech známosti, ve spojení s již popsányými a i následně dalšími uváděnými rozpory se to však v daném případě jeví jako méně pravděpodobné.
38. Ještě významnější událostí by pro pár měl představovat samotný svatební den. Soud na rozdíl od správního orgánu I. stupně nebude komentovat formu oblečení, kterou při něm svatebčané zvolili, ani některé z opět drobnějších detailů jakými jsou absence či přítomnost nevěstiny květiny nebo dokonce počet a složení svatebních hostí, na druhou stranu by ale již měli být manželé ve shodě ohledně takových věcí, jakými jsou svatební polibek (jakožto symbol uzavření svatebního ceremoniálu) nebo následné posvatební oslavy. V popisech těchto skutečností lze ale u žalobce a jeho manželky opět nalézt zásadní rozpory. Jak přitom ve vztahu k právě těmto důležitým okamžikům partnerského vztahu uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 7. 11. 2013, č. j. 2 As 59/2013-35, „*shora rozepsané*

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

rozpory se týkají skutečností, které jsou pro manželství a skutečné soužití dvou lidí zásadní a snadno zapamatovatelné. Samotný průběh svatebního dne bývá spojen s intenzivními emocemi, přičemž lidská paměť výrazně lépe vstřebává informace právě s takovými zážitky související. Není tak uvěřitelné, že by průběh svatebního dne oba manželé zcela zapomněli, když navíc ani od této události neuplynulo nijak mnoho času. Totéž platí ohledně údajů o tom, jak se manželé seznámili, o jejich společném soužití a vedení domácnosti. Lidská paměť je schopna snáze pojmout informace mnohokrát opakované a pravidelné (způsob soužití, denní rytmus, vybavení domácnosti), nebo naopak zcela ojedinělé a mimořádně výjimečné (pořízení sňubních prstenů, svatební hostina). Správný tak je závěr soudu a správních orgánů, že vše nasvědčuje tomu, že manželství bylo uzavřeno jen formálně a jeho jediným účelem bylo obejití cizineckých předpisů.“ S uvedeným názorem se zdejší soud zcela ztotožňuje, zvláště za situace, kdy skutkové okolnosti v právě projednávané věci jsou velmi obdobné.

39. Stejně tak jako u správních orgánů, tak i nyní u soudu vzbudily pochybnosti i další žalobcem a jeho manželkou rozdílně tvrzené skutečnosti, jež nyní soud uvádí toliko příkladmo – jednalo se např. o rozdílné údaje o pracovní době každého z manželů, způsob, jakým se žalobce dopravuje do zaměstnání, jeho podíl na domácích pracích, popis posledního víkendu bezprostředně předcházejícího prováděným výsledkům či natolik zásadní záležitost, jakou je odlišné tvrzení ohledně plánů manželů do budoucnosti (společný potomek, podnikání). Nejvyšší správní soud sice v některých svých rozhodnutích (srov. např. rozsudky ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40, či ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018-39) obdobné rozdíly nepovažoval za zásadní, což odůvodňoval mimo jiné krátkým soužitím partnerů, kteří se dosud nestačili zcela poznat. V právě projednávané věci má ale zdejší soud za to, že přes – na počet kladených dotazů – převládající shodné odpovědi žalobce a jeho manželky došlo sice u menšího počtu z nich, avšak zásadnějšího charakteru k takovým nesrovnalostem, jež by ani pár, který spolu sdílí společnou domácnost teprve po nevelkém časovém úseku, neměl vnímat odlišně.
40. S ohledem na uvedené soud uzavírá, že považuje pochybnosti správních orgánů za zcela správné a oprávněnost závěru o účelově uzavřeném sňatku kvůli získání povolení k trvalému pobytu žalobce, tj. o obcházení zákona, pak za jednoznačně vyplývající ze zjištěného skutkového stavu. Ten představují indicie tvořící ve svém souhrnu uzavřený okruh faktů, z něhož plyne nezpochybnitelný závěr o tom, že manželství nenaplnuje své definiční znaky, ale naopak se jedná pouze o formální svazek žalobce a jeho manželky. Danou námitku, která uvedené závěry správních orgánů zpochybňovala, tudíž soud považuje za nedůvodnou.
41. Závěrem se soud věnoval i námitce, dle níž nebyla v řízení dostatečně posouzena přiměřenost dopadů žalobou napadených rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce.
42. Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců platí, že při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště.
43. Ve vztahu ke shora citované právní úpravě soud uvádí, že zatímco u zrušení povolení k pobytu či u správního vyhoštění zákon o pobytu cizinců výslovně ve většině případů Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

požaduje, aby správní orgány zkoumaly přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince, u zamítnutí žádosti o pobytové oprávnění takovýto požadavek vyjma některých explicitně vymezených důvodů stanoven není. Konkrétně při zamítnutí žádosti o přechodný pobyt se povinnost zkoumání přiměřenosti vztahuje dle § 87e odst. 2 zákona o pobytu cizinců pouze k důvodu vymezenému v odst. 1 písm. a), nikoliv k důvodům dalším, včetně ve věci relevantního písm. c), tedy že se cizinec dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství. Požadavek na posouzení přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života přitom nelze v obecné rovině dovodit ani z § 174a zákona o pobytu cizinců, neboť jak v této souvislosti konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 1. 2017, č. j. 9 Azs 288/2016-30, „na základě samotného § 174a zákona o pobytu cizinců nelze určit okruh rozhodnutí dle tohoto zákona, u nichž je povinností správního orgánu posoudit přiměřenost dopadů takového rozhodnutí. Z § 174a zákona o pobytu cizinců vyplývá pouze to, že v těch případech, kdy má správní orgán povinnost posoudit přiměřenost dopadů rozhodnutí, je nezbytné ji hodnotit z hledisek, která demonstrativně § 174a zákona o pobytu cizinců zmiňuje, jsou-li pro daný případ relevantní. Ze samotného jazykového vyjádření § 174a zákona o pobytu cizinců [...] lze dovodit jen to, jak se má postupovat při posuzování přiměřenosti dopadů. Dané ustanovení však neobsahuje žádné vodítko pro to, u jakých rozhodnutí se má k posuzování přiměřenosti přikročit.“ Je proto zřejmé, že ani ve vztahu k § 87e odst. 1 písm. c), ani obecně k § 174a zákona o pobytu cizinců nelze ze zákonné úpravy povinnost zkoumat dopady rozhodnutí do soukromého či rodinného života cizince dovodit.

44. K uvedenému je však nutné doplnit, že podle aktuální judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. v této souvislosti zejména rozsudek ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019-39), platí, že přes omezení druhů rozhodnutí, na něž se zkoumání nepřiměřenosti do soukromého a rodinného života cizince uplatní přímo ze zákona o pobytu cizinců, je v ostatních byt' nevymezených případech nutné přihlížet i k bezprostředně aplikovatelné Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Konkrétně v daném smyslu k jejímu čl. 8, jenž stanoví, že každý má právo na respektování svého rodinného a soukromého života, přičemž státní orgány nemohou do výkonu tohoto práva zasahovat kromě vymezených případů. Nejvyšší správní soud k tomu však současně uvádí, že k potenciální aktivaci daného ustanovení musí cizinec v řízení vznést konkrétní námitku nepřiměřenosti zásahu do soukromého či rodinného života, teprve poté se s ní musí správní orgány vypořádat. Čl. 8 Úmluvy pak může být také použit jen za předpokladu, že konkrétně odůvodněná nepřiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého či rodinného života cizince není již na první pohled neopodstatněná. S ohledem na uvedené lze uzavřít, že za určitých okolností je možné i v případě rozhodnutí o zamítnutí žádosti cizince o povolení k přechodnému pobytu z důvodu, že není rodinným příslušníkem občana Evropské unie, otázku nepřiměřenosti dopadů do soukromého a rodinného života skutečně zkoumat.
45. V právě projednávané věci je nicméně podstatné, že přes nesprávný závěr žalovaného, že uvedenou otázku není třeba zkoumat, se touto problematikou alespoň správně zabýval správní orgán I. stupně. Ten sice ve stručné, ale zcela přezkoumatelné a s ohledem na okolnosti případu logické formě uvedl, že přihlédl k čl. 28 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004, o právu občanů Evropské unie na volný pohyb, a vzal rovněž v potaz veškeré známé skutečnosti, které byly v průběhu řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

zjištěny. Na jejich základě pak dospěl k závěru, že rozhodnutím o zamítnutí žádosti žalobce o povolení k přechodnému pobytu na území nebude nepřiměřeným způsobem zasaženo do jeho soukromého a rodinného života, neboť bylo prokázáno, že manželství funguje pouze formálně, žádná skutečná citovaná vazba mezi žalobcem a jeho manželkou neexistuje, žalobce nemá na území České republiky založeny ani žádné jiné vztahy, a podrobnější zkoumání by navíc bylo s ohledem na účelovost manželství i proti smyslu právní úpravy. Tvrzení, že správní orgán I. stupně předmětnou otázku zkoumal toliko nedostatečně, je tudíž nesprávné a i tato poslední námitka žalobce je tak nedůvodná.

46. S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud uzavírá, že žádné ze žalobních tvrzení o pochybení žalovaného či správního orgánu I. stupně neshledal důvodným, proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. výrokem I. rozsudku v plném rozsahu zamítl.
47. Současně s tím soud v souladu s § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. výrokem II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, a navíc je ani nepožadoval.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 26. srpna 2020

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu
Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)